сформувалося 7 ЛСВ за різними типами змін значень. Подальший розвиток лексеми відбувався ще інтенсивніше з середньо англійського періоду до теперішнього часу (див. 5).

6.3. Динамічний аспект лексеми *house* поданий у схемі, яка представляє семантичну ієрархію значень цієї полісемічної одиниці: у лексемі із 33 значеннями виділяється два типи залежності, а саме паралельна і підпорядкована, що дозволяє говорити про радіально-ланцюжкову полісемію лексеми *house* (див. 4).

6.4. У процесі розвитку лексичного значення лексема *house* зберегла співвідношення між первинними і вторинними значеннями – не відбулося ніякого перерозподілу у межах макроряду (див. 4).

6.5. Похідні значення розвивалися з середньо англійського періоду головним чином завдяки процесам специфікації й метонімічним перенесенням (див. табл.).

Література

Бодуэн де Куртенэ. Избранные труды по общему языкознанию. – Т. 1. – М.: Изд-во Академии наук СССР, 1963. – 384 с. *Зализняк А.А.* Феномен многозначности и способы его описания // Вопросы языкознания. – 2004. – № 2. – С. 20-45. *Кронгауз М.А.* Семантика: Уч. для вузов. – М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. – 399 с. *Огуй О.Д.* Системно-квантитативні аспекти полісемії в німецькій мові (синхронія, діахронія та панхронія): Автореф. дис. … докт. філол. наук. – К., 2000. – 37 с. *Bell J*. 21-st Century House. – New York: Abbeville Press, 2006. – 256 p. *Carley R*. The Visual Dictionary of American Domestic Architecture. – New York: Holt Paperbacks, 1997. – 272 p. Concise Dictionary of Etymology / *Robert K. Barnhart*. – Collins, 1995. – 944 p. *Crystal D.* The Cambridge encyclopedia of the English language. – N.Y.: Cambridge University Press, 1997. – 1303 p. *Higginbotham S*. Marvelous Old Mansions and Other Southern Treasures. – Winston-Salem: John F. Blair Publisher, 2000. – 216 p. *Jenkins S.* England's Thousand Best Houses. – Penguin books, 2003. – 950 p. *Klein's* Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language / Edited by Ernest Klein. – Amsterdam-London-New-York: Elsevier Publishing Company, 1971. – 870 p. *Macmillan* English Dictionary for Advanced Learners. – Malaysia: Bloomsbury Publishing Plc, 2002. – 1691 p. Oxford Guide to British and American Culture for learners of English / *Jonathan Crowther*. – Oxford University Press, 1999. – 599 p. *Partridge E.* A short etymological dictionary of modern English. – London and New York: Routhledge, 2000. – 972 p. Praxis der Englischen Semantik / *Ernest Leisi* unter Mitwirkung von Dorothea Weniger und Walter Naef. – 2., durschges. und ergänzte Auflage. – Heidelberg: Carl Winter - Universitätverlag, 1985. – 288 S. Questions in Dynamic Semantics / Edited by *Maria Aloni, Paul Dekker*. – Amsterdam: Elsevier Ltd, 2007. – 358 p. *Stepanova M.D., Cernzseva I.I.* Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – 3, verbesserte Aufl. – Moskau: Academia, 2003. – 256 s. The Concise Oxford Dictionary of English Etymology / Edited by *T.F.Hoad.* – Oxford University Press, 1996. – 552 p. The New Shorter Oxford English Dictionary on historical principles / Edited by *Lesley Brown*. – Clarendon Press, 1993. – v.1-2, 3801 p. *Ullmann S*. Gründzüge der Semantik. Die Bedeutung in sprachwissenschaftlicher Sicht. – 2., unveränderte Auflage. – Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1972. – 348 S.

РЯБЕНКО Г.А.
(Запорізький національний університет)

НОВОТВОРИ У ВІДОБРАЖЕННІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЬОГОДЕННЯ (на прикладі німецької мови)

Важною складовою праці журналіста є аналіз соціальної будови світу, отже, ЗМІ здатні широко та динамічно інтегруватися у всі сфери та процеси життя суспільства і як один із каналів соціальної та політичної комунікації, транслюють соціальні уявлення, які виступають засобом інтерпретації подій та ситуацій" [Дейк 2000, с.22]

Підлягаючи безперервним і різноманітним впливам, публіцистика змінює свою мовну, мовленнєву подобу. Все це визначає необхідність постійного аналізу ЗМІ, з урахуванням змін, які відбуваються як у суспільстві, так і в самих ЗМІ.

Журналіст, будучи активним суб'єктом інформаційної діяльності, схильний до автономності мислення та творчості. Він, "… в залежності від своїх знань, здібностей, темпераменту, … може й утворювати нові елементи, наприклад нові слова, і впливати на їх розповсюдження, перетворення з елементів мовлення, в елементи мови " [Лейчик 1982, с. 136-137]. Тобто, джерелом виникнення нового слова слід вважати саме ,,мовленнєвий хист" людини. ,,…завжди зберігаючи свій об'єктивний характер, мова у використанні обростає численними відтінками та нюансами, утворюючи у носіїв мови враження про свою мовну суб'єктивність і відносність" [Будагов 1983, с.195-196]. Враховуючи комунікативну функцію мови, слід вбачати результат мовленнєвої діяльності людини у змінах мовної системі, які в свою чергу впливають на компетенцію носіїв мови, а відповідно, знову на комунікативне існування мови [Тогоева 2000, с. 9].

Метою даної статті було розглянути новотвори *(Neuprägungen)* як один із видів інновацій німецької мови [Розен 2000, с.43], що виникли в німецькомовному газетно-публіцистичному дискурсі при висвітленні тем ,,Світова економічна криза'' та ,, Газова криза в Європі." Об'єктом дослідження є процеси розвитку та поповнення лексикону німецької мови. Предметом даного дослідження є новотвори німецької мови ЗМІ, які з'явилися як віддзеркалення на низку подій у соціально-політичному житті суспільства.

За ключове визначення терміну новотвір ми беремо дефініцію провідного лінгвіста в області вивчення неологізмів німецької мови О.В. Розен, яка вважає, що до новотворів належать ,, … неологізми найрізноманітнішої словотворчої структури, які складаються з окремих раніше використовуваних в мові слів і елементів, або їх нової комбінації " [Розен 2000, с.61], наприклад: *Handelsstreit, Freundschafstpreis, Führungstandem, Ölpreisschock, Atomenergieausbau, Energietransportkorridor, Energieriese, Energiekonflikt, Energieunabhängigkeit, Primärerzeugung,* однак вагоме місце в інноваційному процесі мають також і інші способи словотвору. Лексичний новотвір сприяє акцентуванню найбільш значимих моментів у повідомленні, і, таким чином, підготовці до сприйняття повідомлення реципієнтом [Тогоева с.25].

На основі асоціацій, які встановлюються у свідомості людини між двома предметами зі схожими ознаками, автор робить метафоричне перенесення назви з одного предмета на інший. Чим більш віддалений один предмет від іншого, ознака яких у чомусь схожа, тим більше фантазії вклала людина у перенесення назви, тим яскравіший образ, який знаходиться в основі цієї назви, тим більша експресивність. Таким є порівняння методів вирішення проблеми щодо встановлення ціни на газ із боку Росії із силою м'язів відомого герою американських бойовиків: „Was wir zuerst zwischen Russland und der Ukraine erleben, ist nur das Vorspiel zu den großen Energiekonflikten, die die nächsten Jahrzehnte prägen werden. Die ´´*Rambo-Methoden*´´ des russischen Konzerns Gasprom seien unverantwortlich [Berliner Zeitung, 17.01. 2009]. Іншим наочним прикладом є порівняння нового етапу у загострених стосунках між Росією та Україною у сфері газопостачання з карточною грою „Neue Runde im ukrainisch-russischen *Energie-poker* " [Neue Osnabrücker Zeitung, 04.01. 2009]. А як і в кожній грі неможливо на 100% передбачити кінцевий результат. Навмисно вживане автором дієслово mögen в структурі новотвору *,,das Möchte-gern-EU-Mitglied"* на чолі з президентом Ющенко ,,…der für seine *prowestliche Haltung* bekannt ist" в умовному способі підкреслює саме бажання України зайняти повноправне місце серед країн ЄС, але для цього вона мусить відповідати певним європейським стандартам. Країна зазнала величезної шкоди для свого іміджу, втративши довіру Європейських держав

як до надійного партнера з транзиту газу [Donaukurier, №7, Samstag/Sonntag, 10/11. Januar, 2009].

Отже, саме нестандартність новотворів, зумовлює наявність у їхній структурі експресивного компонента, що демонструють наші приклади. Лексичні композиції за принципом словоскладення та словотворення як плід індивідуальної мовотворчості автора послідовно та вдало реалізують настанову на експресію і є надзвичайно популярні в мові преси через їхню економічність, але іноді, не знайшовши собі відгук і навіть розуміння, вони можуть в подальшому безповоротно зникнути, не будучи засвоєними мовним узусом і без лексикографічної фіксації у словниках [Щерба 2007, с. 29]. Такі слова, як правило, народжуються в мовленні за певних обставин і поза контекстом часто втрачають свою самостійність [Тогоева 2000, с. 24]. Їхнє „ … самостійне значення зазвичай просвічується через їхню контекстну семантику" [Будагов 1983,с. 192], наприклад: „Russland hatte noch am Silvestertag einen *Freundschaftspreis* von 250 Dollar je 1000 Kubikmeter Gas angegeben. [Donaukurier, №7, Samstag/Sonntag, 10/11. Januar, 2009].

ЗМІ останнім часом не перестає висвітлювати на сторінках друкованих видань проблему світової та фінансової економічної кризи, яка торкнулася всіх галузей життя суспільства і призвела до фатальних наслідків: „ Die Finanzmarkt- und Wirtschaftskrise hätte zu einem *´´brutalen Marktkollaps´´* geführt " „ Die Wirtschaftskrise hat … einen *schwarzen Dezember* beschert. … [Donaukurier, №7, Samstag/Sonntag, 10/11. Januar, 2009].

Не менш цікавою для журналістів є тема газової кризи у Європі, як наслідок суперечки з газопостачання *„Energiekonflikt''* між Росією та Україною. Європа мерзла від нестачі палива впродовж декількох тижнів наприкінці 2008 – 2009 р. під час сильних морозів. Стурбованість керівництва Німеччини стосовно забезпеченості країни газом зрозуміла, адже жодна інша європейська промислова держава не так залежна від російського газу *Energieabhängigkeit* та українських трубопроводів *Energietransportkorridore* як Німеччина, про те свідчить показник німецького імпорту газу, який складає 40%. Виконуючи роль третейського судді європейська спільнота запропонувала своїх контролерів, які б достовірно встановили хто, коли, які вентилі трубопроводів закривав та відкривав, і хто є злодієм у грі між Росією *„Gasmonopolist''*, як головним постачальником палива до Європи і Україною – транзитною державою „ … um *Preispoker*, *Vertragsbuch* und frierende Menschen" План розв'язати конфлікт *„Handelsstreit''* між російським Газпромом і Нафтогазом України без посередників ЄС є за свою суттю нездійсненим, через те ЄС-парламент докладає всіх зусиль щоб покласти край припиненню постачання газу до Європи *„Gaslieferstopp''* [Donaukurier, №7, Samstag/Sonntag, 10/11. Januar, 2009]. Використання журналістами на шпальтах друкованих видань цілої низки новотворів, до складу яких входить слово *Gas: Gasstreit, Gaspreis, Gaskonflikt, Gaskrise, Gasmann, Gaslieferstopp, Gasdurchleitungspreis*, *Gasmonopolist* привертає особливу увагу реципієнтів до злободенного питання дня. Часто вони є невід'ємною складовою назви статті. Адже відомо, що саме яскравий заголовок зацікавлює пересічного читача.

Внаслідок газової кризи в Європі, у якій звинувачують і Росію, і Україну, поновлюється зацікавленість країн, залежних від постачання газу, до подальшого прискореного розвитку атомної енергії на старому континенті. Франція, Польща, Болгарія, Великобританія та інші країни члени Європейської спільноти в якості відповіді на поставлене газовою кризою питання хочуть будувати нові атомні реактори „ Die Gaskrise beflügelt Europas *Atompläne*''. „Tschechisches Premierminister… hat sich für den *Atomenergieausbau* ausgesprochen'' [Westdeutsche Zeitung, 4. Februar, 2009]. Від подібного шагу Європи, так названого ''die *Atom-Antwort* auf die *Gaskrise* " [Westdeutsche Zeitung, 4. Februar, 2009], як застерігають

німецькі фахівці, у найближчі десятиріччя виникне криза видобутку урану, оскільки його родовища в діючих шахтах зменшуються і постає потреба в подальших розвідувальних роботах. Федеративний уряд Німеччини не здається спантеличеним *orientierugslos,* а діє за загальним планом, який включає не лише будівництво газових станцій *„Gaskraftwerken“* і трубопроводів, а й прискорення темпів освоєння біотоплива та водних ресурсів. Вирішенням проблеми забезпечення країни енергією може також стати використання водночас різних видів енергії *„Energie-Mix“* [Berliner Zeitung, 17. Januar, 2009].

Газова криза спонукає не тільки європейську, а й світову спільноту знаходити нові екологічно чисті джерела енергії. Нещодавні громадські виступи американського президента підтвердили рішучість країни вирішувати проблеми захисту навколишнього середовища. Саме вдало вживане автором статті слово „*Klimaprioritäte* “ підкреслює першочергові завдання США в області екології. Залишається сподіватися, що американська програма по збереженню чистоти нашої планети „*Ökologisierung*“ все ж таки не зазнає краху. 150 мілліардів доларів новий президент Америки планує інвестувати в енергозберігаючі технології. Щоб підкреслити головну роль службовця, міністра з питань екології, а саме особи жіночої статі Carol Browner у виконанні поставленої задачі журналіст, на наш погляд, дуже вдало використав композит „*Klimazarin*“ [Zeit, 3.Januar, 2009].

Викладений матеріал свідчить про те, що новотвори сучасності широко презентуються в мові засобів масової комунікації. Це пояснюється тим, що ЗМІ значно швидше інших жанрів письмового мовлення віддзеркалюють зміни, які відбуваються в усіх сферах життя суспільства і в багатьох випадках є першим письмовим джерелом, яке фіксує народження нових слів, які можливо ввійдуть до складу загальновживаної лексики. Доказом підвищення інтенсивності сучасних словотворчих процесів є численна кількість новотворів на сторінках друкованих видань.

Література

Будагов Р.А. Язык – реальность – язык. – М.: Наука, 1983. – 262 с. *Дейк ван* Т.А. Язык. Познане. Коммуникация. М., 2000. *Лейчик В.М.* Люди и слова. – М.: Наука, 1982. – 176 с. *Розен Е.В.*: На пороге XX века. Новые слова и словосочетания в немецком языке. – М.: Менеджер, 2000. – 192с.) *Тогоева С.И.* Психолингвистические проблемы неологии: Монографія. – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2000. – 155 с. *Щерба Л.В.* Языковая система и речевая деятельность. Изд. 3-е, стереотипное. М.: Ком книга, 2007. – 432 с.

САНДІЙ Л.В.
(Тернопільський нац. економічний ун-т)

СОЦІОЛІНГВАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

Соціальна значущість економіки та бізнесу на межі століть зумовила активні інноваційні мовні процеси у словниковому складі англійської мови економічної і ділової сфери. З другої половини 90-х років XX – з початку XXI століть ця фахова галузь залишається одним із головних “постачальників” неологізмів в англомовний лексичний корпус [Зацний 2007, с. 3].

Стрімка поява нових слів і словосполучень відбувається внаслідок впливу як власне лінгвальних, так і позамовних чинників (А. Мартіне, Дж. Лайонз, Є. Косеріу, Д.М. Шмельов, Т.В. Король, В.Г. Гак, О.А. Габінська, С.С. Волков, Є.В. Сенько, О.І. Лихачов, О.В. Ребрій). Нові реалії екстралінгвальної дійсності потребують термінів і